

Definitief Verslag informatieavond Zonnepark Bussinksweg Bathmen

Locatie: Kulturhus Dijkerhoek

Datum: dinsdag 23 september, 19:30-22:00u

Aantal aanwezigen: ca. 35 personen (incl. Energiebedrijf Vrijopnaam, ontwerp bureau Bright, grondeigenaren en gemeente Deventer)

Hieronder volgt het verslag van de vragen en antwoorden die ter sprake zijn gekomen tijdens de presentaties van energiebedrijf Vrijopnaam, gemeente Deventer en ontwerp bureau Bright. Bij sommige vragen zijn latere toevoegingen c.q. aanvullingen cursief onder de antwoorden bijgeplaatst.

START VRAGEN AAN INITIATIEFNEMER ENERGIEBEDRIJF VRIJOPNAAM

(V) Hoe wordt de participatie vormgegeven? Wij hebben niet het definitieve verslag ontvangen van de vorige informatieavond, alleen het concept-verslag. En kunnen de notulen (beter) geanonimiseerd worden?

(A) We onderscheiden procesparticipatie en financiële participatie. Hoe we de procesparticipatie vormgeven, is terug te lezen in het (proces)participatieplan. We zijn op dit moment in een verkennende fase over gewenste mogelijkheden van financiële participatie. Dit gaat van lokaal eigendom, crowdfunding, gebiedsfonds tot Paneelopnaam. We sturen het definitieve verslag van de vorige informatiebijeenkomst rond. We blijven (beter) letten op het anonimiseren van de notulen.

(V) Waarom heeft de provincie groen licht gegeven voor dit zonnepark terwijl ze een algehele rem op zonneparken op landbouwgrond heeft gezet?

(A) De nieuwe provinciale omgevingsverordening waarin dit staat, is nog niet van kracht. In aanloop hiernaar heeft de provincie Overijssel bij gemeentes kenbaar gemaakt dat lopende initiatieven via een 'overgangsregeling' in procedure kunnen blijven met goedkeuring van de provincie. Leidend hiervoor is de datum van toekenning van een gemeentelijk principeverzoek. Alleen projecten waarbij voor 13 oktober 2023 een positief principebesluit is genomen, kunnen verder worden ontwikkeld. In haar argumentatie heeft de provincie voor Zonnepark Bussinksweg daarnaast aangegeven dat de kleinschaligheid van het initiatief als pre wordt beschouwd gelet op de beperkte ruimtelijke impact. Verder: "groen licht" van Overijssel gaat op dit moment enkel nog over de vervolgentwikkeling; bij een vergunningaanvraag wordt het plan pas echt 'gewogen', ook door de provincie.

(V) Wat is de procedure van de gemeente?

(A) De gemeente geeft later in haar sheets aan wat het proces is en welke rol ze heeft. Vrijopnaam geeft later in de sheets aan welke processtappen nog te maken zijn.

(V) Hoe kan de landschapswaarde versterkt worden?

(A) In de toelichting en sheets van ontwerp bureau Bright staat de wijze waarop landschapswaarde wordt toegevoegd conform de geldende regels hiervoor. Dit geeft invulling aan de "Kwaliteitsimpuls zonnevelden" van de provincie Overijssel. Hierin staan de verwachte basisinspanningen beschreven en de mogelijke aanvullende kwaliteitsprestaties.

(V) Hoe is de zonneladder toegepast?

(A) Vrijopnaam speelt met het initiatief in op het geldende beleidskader van de gemeente Deventer, dat onder voorwaarden ruimte laat voor zon-op-land-initiatieven. Er is een voorkeursvolgorde die in de zonneladder wordt ontvouwd, maar dit betekent niet dat initiatieven op de lagere tredes pas opgestart kunnen worden als de potentie van de andere tredes volledig uitgenut zijn. Gelet op de doelen en de jaartallen die hieraan gekoppeld zijn, wordt ook van zon-op-land in Deventer een bijdrage gevraagd. De vraag is dus niet zozeer of, maar waar in de gemeente de zonneparken komen. Daarom is er ook een beleidskader voor zon op land in de gemeente vastgesteld door college en raad.

(V) Ik voel me onvoldoende meegenomen en geïnformeerd in het proces tot heden. Waarom is dit zo?

(A) Na de eerste informatiebijeenkomst zijn er diverse stappen gezet om te kunnen komen tot een intentieovereenkomst met de gemeente Deventer. Nu deze overeenkomst gesloten is, is dit het startpunt voor het verdere traject. Via de projectwebsite, nieuwsbrieven en bijeenkomsten willen we iedereen om de hoogte houden en informeren. Daarnaast willen we graag aangeven bereikbaar te zijn per telefoon en e-mail voor nadere toelichting. Indien gewenst komen we langs om zaken en wensen verder te bespreken. Het blijkt soms lastig vast te stellen welke informatiebehoefte bij wie aanwezig is. We blijven graag met iedereen in gesprek.

(V) Ik heb geen uitnodiging voor de vorige bijeenkomst ontvangen terwijl ik toch echt in de buurt van het park woon. Hoe kan dit?

(A) Het is gebleken dat we 1 of 2 adressen hebben gemist. Dit spijt ons en was uiteraard niet de intentie.

(V) Op welke trede van de participatieladder wil je staan?

(A) De vraag wordt in eerste instantie niet begrepen. De gemeente Deventer licht toe dat het trede 2 betreft: raadplegen.

TOEVOEGING Vrijopnaam: De ladder staat op p. 11 van het gemeentelijke participatiebeleid dat [hier](#) te vinden is. Uitgaande van dat plaatje en de toelichting op p. 12 staat 'raadplegen' op trede 3. Als je de onderste trede ('geen rol') niet meetelt, staat 'raadplegen' inderdaad op trede 2. Dit is een kwestie van uitleg.

(V) Ik ben tegen het initiatief. Maar indien dit initiatief dan toch doorgaat, kan mij verzekerd worden dat een houtwal van 10 meter breed rondom het zonnepark komt en direct volwassen begroeien?

(A) We noteren de wens. Op dit moment kunnen geen beloftes worden gedaan. Niks is definitief en alle wensen van belanghebbenden worden genoteerd en meegenomen in het verdere traject.

(V) Is 50% lokaal eigendom een harde eis?

(A) Vrijopnaam heeft een inspanningsplicht om 50% lokaal eigendom te organiseren.

START VRAGEN AAN GEMEENTE DEVENTER

(V) De provincie heeft toch aangegeven dat voldoende kWh opgewekt wordt. Hoe zit dit?

(A) De gemeente ziet dit anders. Vanuit de Regionale Energiestrategie (RES) heeft gemeente Deventer de doelstelling om in 2023, bovenop zon op daken van woningen, 212 GWh duurzame energie op te wekken. 40% hiervan betreft zonne-energie, waaronder zon op daken van bedrijven, solar carports en zon op land. Deze 40% is niet verder onderverdeeld over de genoemde soorten zonne-energie en het is aan de markt om dit op te pakken. De praktijk wijst uit dat de markt vooral een business case ziet in zon op land. Zon op daken van bedrijven is niet af te dwingen. Het bestaande zonnepark bij Bathmen en de drie zonneparken die nu in behandeling zijn, zijn allemaal nodig om aan de doelstelling voor 2030 te voldoen. Bovendien is er voor 2050 nog weer een hogere doelstelling.

TOEVOEGING Gemeente Deventer: toegelicht is dat de gemeente gebruikmaakt van een overgangsregeling in de Omgevingsverordening Overijssel (zie ook het laatste punt op sheet 2 van de presentatie). Dit maakt dat de gemeente, in afwijking van de hoofdlijn, dit zonnepark alsnog kan toestaan als aan de voorwaarden van de overgangsregeling voldaan wordt. De betreffende regeling is inmiddels, bij besluit van Provinciale Staten van 9 oktober, in de Omgevingsverordening Overijssel opgenomen. De gemeente vaart daarmee wellicht een eigen individuele koers maar wel binnen de ruimte die de provincie biedt.

(V) Is het gestelde doel van 40% zonne-energie (van de 212 GWh in 2030) behaald?

De plannen moeten nog uitgewerkt worden, waardoor op dit moment ook nog niet het exacte aantal panelen en daarmee de verwachte opwek bepaald kan worden. En dus ook niet in hoeverre dit bijdraagt aan de doelstelling. Één zonneveld zal in elk geval meer bijdragen dan géén zonneveld.

TOEVOEGING Vrijopnaam: het zonnepark zal uitgaande van het huidige ontwerp ca. 2,75 GWh per jaar aan groene stroom produceren.

TOEVOEGING Gemeente Deventer: de 40% (84,8 GWh per jaar) is nog niet bereikt. Met het bestaande zonnepark in Bathmen en de drie zonneparken die wij nu in behandeling hebben, komen we naar verwachting op ca. 57 GWh per jaar (uitgaande van de opgave in het kader van die plannen en waar er omgerekend moest worden: rekengetal $1 \text{ Wp} = 0,85 \text{ kWh}$).

(V) In welke mate speelt de mening van omwonenden een rol in de besluitvorming?

(A) Draagvlak is geen voorwaarde, de initiatiefnemer heeft wel een inspanningsplicht om participatie en inspraak te organiseren. Op sheet 4 staat hier meer over.

(V) Stelling: versterken van de landschapswaarde. Hoe dan?

(A) We (gemeente Deventer) trekken nog geen conclusie, maar verwachten dat dit kan. En dat minimale milieuhinder optreedt.

(V) Hoe wordt omgegaan met milieuaspecten, en bijvoorbeeld brandgevaar?

(A) De initiatiefnemer maakt een analyse op alle relevante punten. Sommige zaken zijn reeds algemeen bekend voor zonneparken.

(V) Wordt ook naar gebruikte materialen gekeken?

(A) Vrijopnaam geeft in haar vergunningsaanvraag aan welke materialen worden gebruikt.

(V) In de intentieovereenkomst staan haalbaarheidsonderzoeken genoemd? Hoe wordt dit bijgesteld, zie paragraaf 7.2

(A) Wanneer als gevolg van uitwerkingen of onderzoeken (zoals op het gebied van natuur, geluid, bodem, archeologie) blijkt dat de plannen in de voorgestelde vorm niet zouden leiden tot een 'evenwichtige toekenning van functies aan locaties', en het zou mogelijk zijn de betreffende "angels" er eenvoudig uit te halen, dan krijgt de initiatiefnemer de gelegenheid de plannen aan te passen zodat wel een evenwichtige toekenning van functies aan locaties bereikt wordt. Denk aan precieze posities van een trafohuis of de batterijopstelling in relatie tot wettelijke geluidscontouren rond woningen.

(V) Hoe om te gaan met netcongestie?

(A) De initiatiefnemer dient aan te tonen dat ruimte op het net aanwezig is en geen verdere congestie ontstaat door zijn initiatief.

(V) Hoe ziet participatie eruit? En wat is een 'nee' stem waard? Hoe toets je voldoende participatie?

(A) De inspanningen om participatie te organiseren liggen bij de initiatiefnemer. Wellicht is meer nodig dan nu opgenomen in het participatieplan. De gemeente vertrouwt erop dat de initiatiefnemer doet wat hij in het plan schrijft en zo nodig extra inzet pleegt. Draagvlak is geen voorwaarde voor vergunningverlening.

(V) Het maakt dus niks uit wat ik zeg? Liever op dak of op een andere plek.

(A) Alleen 'nee' zeggen helpt niet. Iedereen kan zijn/haar mening geven en ook meedenken als initiatief dan toch doorgaat, of welke wijze dan.

(V) Is de gemeente zich bewust dat dit park naast een monumentaal gebouw zou komen? En van de gasleidingen over het perceel?

(A) Ja. De locatie wordt, door de oogharen kijkend, geschikt geacht voor een zonnepark, en het zonnepark kan recht doen aan het landschap. Initiatiefnemer is verantwoordelijk voor de veiligheid. De zonnepanelen komen niet boven de gasleidingen te staan en cultuurhistorie is een van de relevante omgevingsaspecten, waarvoor geldt dat de initiatiefnemer zal moeten onderbouwen dat de impact van het planvoornemen aanvaardbaar is binnen de geldende wet- en regelgeving.

Deze vraag is beantwoord door Sander Kooper van energiebedrijf Vrijopnaam

(V) Is er subsidie nodig om het zonnepark te realiseren?

(A) Er wordt een exploitatiesubsidie (SDE++ genaamd) bij het Rijk aangevraagd. Deze subsidie wordt alleen uitgekeerd indien de stroomprijzen op de vrije markt onder een bepaald niveau uitkomen. Dit is een rijksoverheidsregeling en daarmee geen regionale/lokale subsidie.

(V) Indien het zonnepark doorgaat, wat is de kans op uitbreiding van het park?

(A) Binnen de huidige Provinciale regels kan dit niet. Uitbreiding vraagt om een nieuwe omgevingsvergunning.

(V) Dient de aanvraag voor een omgevingsvergunning binnen 6 maanden ingediend te worden?

(A) Deze tekst in de intentieovereenkomst is niet hard. Het is een standaardzin in een overeenkomst. In de overeenkomst staan geen besluiten conform de wet Algemene wet bestuursrecht.

START VRAGEN AAN ONTWERPBUREAU BRIGHT OVER LANDSCHAPPELIJKE INPASSING

(V) Ik zie graag een wintergroene haag en dat deze haag voldoende hoog is. Kan dat?

(A) De houtsingel aan oost- en westzijde wordt aangeplant met 3-jarig bosplantsoen van ongeveer één meter hoog. We planten voldoende 'dooradering' met struiken om groenstrook dicht te maken. In de houtsingel worden met twee rijen boomvormers aangeplant, op 1,5m van elkaar. Goed beheer zorgt voor snelle groei tot enkele meters hoog. Bij het beheer blijven ook altijd volwassen bomen staan. We kiezen voor inheemse soorten in combinatie met struikvormers die ook in de winter blad behouden zoals de liguster. In de bestaande houtwallen aan noord- en zuidzijde wordt beplanting toegevoegd op plekken waar nu 'gaten' zitten.

(V) Is nagedacht om de grond af te graven?

(A) Dit is niet onderzocht. En lijkt ook niet wenselijk omdat de grond al een zeer laag waterpeil kent.

Deze vraag is beantwoord door Sander Kooper van energiebedrijf Vrijopnaam

(V) Hoe weet je zeker dat na 25 jaar het zonnepark wordt opgeruimd indien Vrijopnaam in de tussentijd failliet gaat en geen chemisch afval over blijft?

(A) In het uitzonderlijke geval dat faillissement van de project-BV dreigt, zal de bank de exploitatie inclusief alle verplichtingen overnemen. De bank heeft een zogenaamd instaprecht en zal dit reeds voor faillissement reeds effectueren, met borging van de gemaakte afspraken als resultaat (inclusief de opruimplicht).

(V) Hoe wordt omgegaan met passerende dieren, en is hier onderzoek naar gedaan?

(A) Naast een ter plaatse uitgevoerd ecologisch onderzoek, worden ook bureaustudies gedaan en logboeken ingezien. Het zonnepark wordt zo geschikt

gemaakt dat kleine zoogdieren geen hinder ondervinden van het park. Sterker nog, leefomgeving van veel dieren en planten zal toenemen.

VERVOLGVragen AAN INITIATIEFNEMER ENERGIEBEDRIJF VRIJOPNAAM

(V) Welke communicatiemomenten zijn er vanaf nu?

(A) Na delen van het verslag van deze avond bekijken we welke informatie- en inspraakbehoefte bij wie aanwezig is. Op de projectwebsite staat alle informatie, we brengen een nieuwsbrief uit en staan open voor een-op-een-gesprekken waar omwonenden dit op prijs stellen. Ook een vraag per mail of even bellen is mogelijk. Wij zoeken contact maar we staan ook open om op basis persoonlijke wensen in gesprek te blijven. Vrijopnaam werkt nu verder aan de stukken om een omgevingsvergunning in te dienen en bespreekt met partijen mogelijkheden voor lokaal eigenaarschap.

(V) Is een 'Nee' ook een optie?

(A) Vrijopnaam zoekt locaties binnen gemeentelijk en Provinciaal beleid om zonneparken te ontwikkelen. Zonneparken die de ecologie waar mogelijk versterken en aangesloten kunnen worden op het elektriciteitsnetwerk.

TOEVOEGING Vrijopnaam: Het spreekt verder voor zich dat het plan zal stranden wanneer blijkt dat het niet aan de randvoorwaarden kan voldoen, bijvoorbeeld van de gemeente als vergunningverlener of van een bank als beoogde financier; in die gevallen is nee een optie.

(V) Garandeert de netbeheerder, Enexis, ruimte op haar netwerk?

(A) Een netbeheerder geeft geen garanties. Dit initiatief staat op de wachtlijst bij Enexis. Enexis is op zoek naar flexibilisering van het netwerk en een opslagsysteem draagt hieraan bij.

(V) Kunnen jullie indien de vergunning wordt verleend eerder starten met de groenzones aanplanten?

(A) We zullen dit overwegen. Het eerste logische moment is na 'financial close'.

(V) Kan het groenbeheer toegekend worden aan lokale ondernemers?

(A) Zeker. Dit heeft ook onze voorkeur.

(V) Wat als er brand uitbreekt, wie gaat alles opruimen?

(A) Door risicobeheersing verkleinen we de kans op brand, denk aan ontwerp, gebruikte materialen en een scope-12 toets op o.a. brandveiligheid. Mocht toch een calamiteit ontstaan, zal de verzekeraar de gevolgschade door een onafhankelijke expert laten bepalen en vergoeden.

(V) Kan een onafhankelijke adviseur toezien op het participatieproces?

(A) Wij beschouwen de gemeente Deventer als de onafhankelijke partij die toeziet op een gedegen proces volgens de afspraken.

VRAAG VAN VRIJOPNAAM AAN AANWEZIGEN

(V) Kan iedereen instemmen dat opgegeven e-mailadres wordt gebruikt voor verzending van de e-mailniewsbrief?

(A) Alle aanwezigen stemmen in.

Ontvangen feedback op (concept)verslag informatieavond 23 september

Op het met de aanwezigen per e-mail gedeelde conceptverslag is één reactie ontvangen. Met toestemming van de indiener hechten wij deze reactie hierbij integraal aan dit verslag vast. Er is ook toestemming gegeven deze reactie niet-geanonimiseerd in dit definitieve verslag op te nemen.

Reactie:

Beste heer Kooper,

Dank voor het toesturen van het verslag van de info avond in Dijkerhoek op 23 september. Met dit bericht sturen wij u onze reactie op het verslag. Wij verzoeken u met klem om dit bericht integraal als bijlage aan het definitieve verslag te koppelen, dat naar stakeholders zal worden toegestuurd. Wij geven u toestemming om dit te doen, ook zonder dit bericht te anonimiseren.

Verslagmethodiek 23.09., subjectief beeld.

De gekozen verslagmethodiek van sec het vermelden van vraag en antwoord doet geen recht aan de wijze waarop de avond is verlopen. Doet geen recht aan de bijdragen op deze avond van alle aanwezigen, noch aan de informatie die daar gegeven of onthouden is, noch aan de sfeer.

Om een aantal in het verslag onvermelde, tijdens de info-avond gepasseerde, zaken te benoemen:

- Onvermeld is dat de heer Bogers niet concreet wist te benoemen of het gestelde doel van 40% zonne-energie (van doelstelling 212 GWh in 2030) behaald was, welk deel concreet van dit beoogde zonnepark zal komen, en parallel daaraan dus niet kon zeggen of aanleg van dit zonnepark überhaupt nuttig of nodig zal zijn om de doelstelling vol te maken.
- Onvermeld is dat de heer Bogers beaamde dat, in weerwil van nieuw nationaal en provinciaal beleid om geen zonneparken op agrarisch bestemde gronden toe te staan, de gemeente Deventer zich bewust niet houdt aan deze nieuwe regelgeving, en een eigen individuele koers vaart.
- Onvermeld is dat de gesloten intentieovereenkomst tussen college en VON zodanig is opgesteld dat VON alle ruimte heeft om aan de gestelde haalbaarheidsdoelen te voldoen, immers er zijn geen concrete doelen en waar die er mogelijk zouden zijn, biedt artikel 7 de uitkomst dat alle voorwaarden en doelen gaandeweg afgeschaald kunnen worden. Dit in lijn met de frasen uit de 28 september 2023 positief-advies-op-vooroverleg brief, waarin aannames en niet onderbouwde stellingen uitmaken dat dit initiatief kansrijk is en doorgang krijgt van het college.
- Onvermeld is dat VON zonder toestemming van de omwonenden hun mailberichten aan VON aan het verslag van de infosessie 26 april 2023 hechtte en aan de gemeente toestuurde.
- Onvermeld is dat VON een eigen inschatting maakte van de mening van omwonenden over de komst van dit beoogde park, zónder daarover de omwonenden te bevragen. En naar eigen subjectiviteit een plattegrondje daarover opstelde, dat bovendien geen rekening hield met bijv. het harde feit dat er meerdere adressen op een en hetzelfde perceel bestaan.
- Onvermeld is dat VON opmerkte dat het participatietraject rondom dit initiatief eerst op de info-avond van 23 september is gestart. (Met andere woorden, de info avond van 26 april 2023 kan als niet gehouden worden beschouwd, maakt geen onderdeel uit van de participatie.)
- Onvermeld is dat VON voor deze avond een grotere ring (900 m) van omwonenden uitnodigde dan voor de avond van 26 april 2023 (600 m), maar desondanks de omwonenden die voor het eerst deelnamen, **NIET** uitnodigde om wensen/ideeën/uitgangspunten kenbaar te maken. (Raadplegen!) Bovendien, uitgaande van het feit dat de inwonerparticipatie eerst nu op 23 september start (zie bovenstaand punt), zou de vraag aan de gehele groep omwonenden gesteld hebben moeten worden!

Opmerkingen bij specifieke punten in de verslaglegging.

1. Zie in het verslag, 6de vraag aan de gemeente: In de intentieovereenkomst staan haalbaarheidsonderzoeken genoemd? Hoe wordt dit bijgesteld, zie paragraaf 7.2

Deze vraag is tijdens de avond niet op deze manier gesteld. De werkelijk geformuleerde vraag is: Wat gaan VON én de gemeente wijzigen zoals omschreven in artikel 7.2 van de intentieovereenkomst? De vragensteller heeft dit artikel voor de duidelijkheid voorgelezen: *'7.2 Indien partijen geen overeenstemming krijgen over plannen spannen partijen zich in binnen hun overlegstructuur, om in gezamenlijk overleg zodanige wijzigingen aan te brengen die noodzakelijk zullen zijn om de goedkeuring als bedoeld in 7.1. alsnog te verkrijgen.'*

In het antwoord wordt gesuggereerd dat alléén VON zich moet inspannen om wijzigingen aan te brengen en u geeft daarbij een hypothetisch voorbeeld. Dat de gemeente volgens hetzelfde artikel óók wijzigingen in haar regels kan aanbrengen, wordt niet ontkracht en is daarmee een feit.

2. De volgende vraag is heel duidelijk aan de gemeente Deventer gesteld, maar niet opgenomen in het verslag:

Hoeveel GWh levert dit beoogde zonnepark op? Antwoord gemeente Deventer: *'Als het doorgaat, levert het altijd méér op dan wanneer het niet doorgaat.'*

3. Voorlaatste vraag:

Kan een onafhankelijke adviseur toezien op het participatieproces? Ook deze vraag is anders gesteld: *'Na wat ik allemaal heb gehoord vanavond en het feit dat de Gemeente volledig vertrouwt op VrijOpNaam heb ik weinig vertrouwen in het juiste participatieproces. Ik ken een voorbeeld waar ook veel tegenstanders waren die om een onafhankelijk adviseur hebben gevraagd. Zij hebben dat toen gekregen. Kan het niet door een onafhankelijk iemand worden gedaan?'*

Een reactie op deze vraag liet u in het midden. Het antwoord in het verslag komt dus niet overeen met de werkelijkheid.

Tot slot, het onderwerp inwonerparticipatie is benoemd en geraakt tijdens de info-avond. Onze reactie op dat onderwerp volgt in een separate mail.

Met vriendelijke groeten,

Fam. Van Rijn

Bussinksweg 5